

Čudna in povrhu še manjšinska koalicija!

Kot poročamo na drugem mestu, je pokrajinski svet Slovenske skupnosti sklenil, da njuna izvoljena predstavnika ne bosta sodelovala v novem občinskem in pokrajinskem odboru v Trstu. Slovenska skupnost je torej zavrnila predlog Liste za Trst in socialistične stranke, naj se na občini in pokrajini izvolita manjšinska odbora in naj se sklone politično zavezništvo med Listo in tako imenovanim laično-socialističnim blokom (socialisti, socialdemokrati, republikanci in liberalci).

V sredo, 28. julija so predstavniki nove koalicije podpisali sporazum, po katerem bo odvetnik Cecovini od Liste za Trst potrjen za župana, za predsednika pokrajine pa bo izvoljen socialist, odvetnik Darno Clarici. Za podžupana bo izvoljen predstavnik republikanske stranke, medtem ko bo za podpredsednika pokrajine izvoljen zastopnik Liste za Trst. Sporazum tudi podrobno določa, kako si bodo stranke te koalicije porazdelile odborniška mesta.

Novo zavezništvo ne bo razpolagalo z absolutno večino ne v občinskem ne v pokrajinskem svetu. To pomeni, da se položaj v obeh upravah ni bistveno spremenil v primerjavi s stanjem pred imenovanjem komisarjev, ko sta obe upravi bili v rokah Liste za Trst, ki, kot znano, ni imela absolutne večine in so njeni predstavniki morali odstopiti. Oba izvoljena slovenska socialistična svetovalec bosta, kot zagotavlja njuna stranka, prišla v odbora. Arhitekt Jagodic bo baje prevzel občinsko odbornišтво za javna dela, svetovalec Čok pa pokrajinsko odbornišтво za kmetijstvo ter za zadeve, ki se približe tičejo slovenskega prebivalstva.

Programov za občino in pokrajino še ne poznamo, ker ju bosta verjetno prebrala župan oziroma pokrajinski predsednik takoj po izvolitvi.

Iz tega zavezništva je bila torej izključena Krščanska demokracija, čeprav je znano, da bi prisotnost te stranke v novi koaliciji imela za posledico, da bi zavezništvo razpolagalo s krepko večino v obeh upravah. Pravi vzroki take izključitve so gotovo drugačni od tistih, ki jih na-

dalje na 3. strani ■

Zakaj ni napredovanj tam, kjer je najbolj potrebno?

Hinavsko in nedvomno politično ali gospodarsko zainteresirano ogorčenje nad »prelivanjem krvi« je dvigalo visoke valove tam, kjer so si stale ali si še stojijo nasproti armade poklicnih vojakov, izvežbanih za boj in hlepečih po spopadih, kot npr. pri Falklandih in v Libanonu. Za Falklande so se spopadali na eni strani britanski vojaki in Gurke, ki so šli v boj kot na nekako veliko nogometno tekmo, in na drugi strani argentinska redna vojska, kateri so ploskali in jo bodrili na javnih manifestacijah milijoni Argentinec, kot so ploskali in bodrili nekaj tednov pozneje svoje moštvo z Maradono v napadu na svetovnem nogometnem prvenstvu. V Libanonu pa si stojijo nasproti odlično izvežbaní izraelski vojaki, za katere je vojna komaj kaj več kot izredne počitnice, in poklicna vojska teroristov Arafatove fedainske organizacije. Vsi komaj čakajo, da bi se lahko odkrito in brez ovir spopadli. In vendar vsem tem poklicnim in navdušenim vojskam postavljajo ali so postavljale diplomacije, od ameriške do Združenih narodov in vatikanske, vse mogoče ovire, da si niso mogle dati duška. Nihče, nobena diplomacija, pa se ne zgane in ne pokaže najmanjšega interesa ali pobude, da bi napravila konec vojni med Iranom in Irakom, med dvema narodoma iste vere in kulture, ki se že dve

leti mesarita na žive in mrtve, ne da bi sama vedela zakaj, razen iz golega fanatizma in neracionalnega ideološkega sovraštva.

Posebni poročevalci italijanskih in drugih zahodnih listov poročajo s fronte pri Basri, da najdejo tam Iračani vsako jutro po okrutnih nočnih bojih in obstreljevanju na tisoče in tisoče mrtvecev, med njimi nešteto dečkov, ki so bil še pravi otroci. Mnoge so poslali nad nevidnega sovražnika v temi sploh neoborožene, samo zato, da so delali maso, ki so jo nagnali nad iraške postojanke. Vsi pa imajo privezan na vratu ključ, simbolni ključ nebeškega kraljestva, ki ga je obljubil Homeini vsem, ki bi padli v tej »sveti vojni«. Doslej so zahtevali spopadi pri iraškem pristaniškem mestu Basra in na drugih frontnih odsekih, kjer hočejo vdreti Iranci na iraško ozemlje, že nad 70 tisoč mrtvih. Eno samo jutro v zadnjem tednu so našli na bojišču 2860 mrtvih Irancev, med njimi veliko mladoletnikov in celo nedoraslih dečkov. In tako je jutro za jutrom. Dnevna vročina v tistem puščavskem ali močvirnem ozemlju doseže 55 stopinj v senci. In v to peklo pošilja Homeini zapeljane dečke, da umirajo zanj in za njegove blazne načrte »svete vojne«.

dalje na 2. strani ■

Kriza deželne vlade

V skladu s sporazumom, ki so ga sklenili predstavniki Liste za Trst, socialistične, socialdemokratske, republikanske in liberalne stranke, je bil v sredo, 28. julija, izvoljen za predsednika tržaške pokrajine socialist, odvetnik Darno Clarici. Prejel je glasove svetovalcev Liste in tako imenovanega laično-socialističnega bloka (PSI, PSDI in PRI), skupno 13 glasov. Pokrajinski svet sestavlja 30 svetovalcev.

Podobno se bodo razvijali dogodki danes (četrtek, 29. julija) v tržaškem občinskem svetu. Za župana bo izvoljen odvetnik Cecovini od Liste za Trst.

Nič ni pomagalo zadnje posredovanje člana rimskega vodstva KD prof. D'Onofria, ki je v sredo »priletel« v Trst, da bi preprečil izključitev Krščanske demokracije iz obeh odborov oziroma iz nove

koalicije. Pravijo, da so bili zlasti socialisti trdno odločeni spoštovati sporazum, ki so ga bili že podpisali in ki ni predvideval prisotnosti KD ne v občinskem ne v pokrajinskem odboru.

Prof. D'Onofrio je na tiskovni konferenci izjavil, da bo njegova stranka zaradi načina in oblike, kako se rešuje problem sestave obeh uprav v Trstu, naredila ustrezne zaključke. Sprožila bo krizo v deželni vladi, ki jo poleg KD sestavljajo predstavniki PSI, PSDI, PRI in PLI. Predsednik Comelli bo nemudoma sporočil svoj odstop predsedniku deželnega sveta Colliju. S tem se bo v skladu z deželnim statutom začela kriza celotne deželne vlade. Predsednik Colli bo moral sklicati izredno sejo deželnega sveta, ki bo moral vzeti na znanje odstop celotne deželne vlade.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 1. avgusta, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojani; 10.30 Poslušali boste; 11.00 Mladinski oder: »Teci, teci, kuža moj!«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Narodnozabavna glasba; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Kulturna panorama — Zabavni program; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 2. avgusta, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.35 Literarni listi; 12.00 Kulturni dogodki — Kako ti je ime; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 kratka poročila; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri...; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Socialno vprašanje v slovenskem romanu; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 3. avgusta, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Literarni listi — Segajmo po zvezdah; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Kekec nad samotnim breznom«; 14.55 Naš jezik; 15.30 Zapiske s potovanj; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri...; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Korpilnna Esko: »Proti novemu svetu«, radijska igra; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 4. avgusta, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Literarni listi; 12.00 Epigram: odraz časa in razmer; 12.45 Pripovedanje k deželnim oddajam: Slovenska skupnost: Kaj je, kaj hoče, bistvene poteze njenega programa; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 kratka poročila; 16.00 Klasični album; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri... — Romantične melodije; 18.00 Slovenski umetniki na Montmartru; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 5. avgusta, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Literarni listi; 12.00 Na počitnice; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; — Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Kekec nad samotnim breznom«; 14.55 Naš jezik; 15.30 Zapiske s potovanj; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri...; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Memoarska literatura; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 6. avgusta, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja: komorni koncert na ploščah; 11.30 Literarni listi; 12.00 Pesniške podobe in usode; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 Kratka poročila; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri...; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 7. avgusta, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Videti, vedeti, vaditi — mali leksikon telesne kulture in prostega časa; 8.45 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Slovenski komorni orkester, ki ga vodi Anton Nanut; 11.30 Literarni listi; 12.00 Magična ura; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Kekec nad samotnim breznom«; 14.55 Naš jezik; 15.30 Gremo v kino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Kalejdoskop humorja; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Zakaj ni napredovanj...

■ nadaljevanje s 1. strani

Mineva teden za tednom, mesec za mesecem in že tretje leto, vojna vse bolj grozi, da se bo razširila na ves Srednji vzhod, in postaja vse bolj fanatična in krvava in vendar se nihče ne zgane, da bi ji napravil konec. Kje sta ameriški predsednik Reagan in njegovo zunanje ministrstvo, ki tako rada posredujejo v vsaki zadevi, pa naj jo poznata ali ne, in naj se tiče ameriških interesov ali ne? Kje je Sovjetska zveza s svojimi ogorčenimi protesti in grožnjami, s katerimi se vplete v vsakršno mednarodno dogajanje in spopad? Kje so Združeni narodi s svojim tajnikom Cuellarjem, ki je tako hitro pripravljen posredovati vsepovsod, kjer njegovega posredovanja sploh ni treba ali vsaj ni nujno? Kje je organizacija neuvršenih držav, da bi skušala končno doseči mir med dvema državama, ki sta njeni članici, pa se medsebojno izčrpavata v najbolj krvavi vojni zadnjega desetletja ali morda vsega povonjega časa? In kje je vatikanska diplomacija, ki je sicer tako vneta za mirovne pobude in že leta povzdiguje mir kot največjo dobrobo človeštva?

Vsi so odpovedali ali prekrizali roke spričo fanatičnega klanja ob Perzijskem zalivu. Vsi pretakajo solze za Arafatove teroriste, nikomur pa se dozdevno ne smilijo še napol otroci, ki morajo s ključem na prsih umirati za fanatika Homeinija.

Po drugi strani pa tudi vidimo, kako skušajo brezvestni in še bolj puhloglavi politični špekulanti, kot je ameriški poslanec McCloskey, izkoristiti tragično dogajanje v Libanonu za to, da si delajo politično propagando za prihodnje volitve v

senat. Omenjeni politični špekulant je pripravil voditelja Palestincev do tega, da mu je podpisal kos papirja, s katerim je hotel obiti vse diplomatsko prizadevanje predsednikovega posebnega odposlanca v Libanonu Habiba in se predstaviti ameriški in svetovni javnosti kot diplomatski genij. Takšne politične in diplomatske maskerade pa so možne predvsem zato, ker kažejo poklicni diplomati in politiki premalo domiselnosti in vneme, da bi pomagali rešiti palestinski problem.

Te dni tudi poročajo o vpadih abesinskih čet v revno in skoro neoboroženo Somalijo. Tudi tam se nihče ne ponudi za posrednika, nihče se niti ne pobriga, da bi dognal resnico o tem, kaj se dogaja na somalskih mejah, kjer je že doslej na stotisoče beguncev trpelo in tudi umiralo od lakote in žeje, zdaj pa umirajo še od abesinskih krogel.

Težko je razumeti to brezbriznost.

—o—

UNESCO IN KULTURNE POLITIKE

V mehiški prestolnici se je 26. t.m. začela svetovna konferenca, ki jo prireja organizacija Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo — UNESCO in na kateri udeleženci razpravljajo o kulturnih politikah, ki se izvajajo po svetu. Tajnik konference, bivši zunanji minister Konga Lopez, je na tiskovni konferenci izjavil, da se konference v mehiški prestolnici udeležujejo predstavniki 106 držav. Gre za drugo konferenco o kulturnih politikah, saj je UNESCO prvo konferenco priredil 1970 v Benetkah.

Sibirski plinovod razdvoja vladno koalicijo

Pred dnevi je italijansko zunanje ministrstvo objavilo poročilo, iz katerega je izhajalo, kako je italijanska vlada mnenja, da je treba spoštovati pogodbe, ki so jih italijanska podjetja sklenila s Sovjetsko zvezo za gradnjo sibirskega plinovoda.

Voditelji nekaterih večinskih strank pa so nekaj dni kasneje dali zanimive izjave, iz katerih izhaja, da se zlasti socialdemokrati in republikanci povsem ne strinjajo z vsebino izjave zunanjega ministrstva. Proti spoštovanju pogodb se je zlasti odločno

izrekel tajnik socialdemokratske stranke Longo, ki pravi, da bi pomenilo sodelovanje italijanskih podjetij pri gradnji sovjetskega plinovoda pravzaprav potuho Sovjetski zvezi za nadaljevanje njene imperialistične politike. Če bo vlada vztrajala pri nasprotnem stališču, je pripomnil tajnik socialdemokratske stranke, se bodo socialdemokrati od takšnega stališča oddaljili. Zelo podobna so bila tudi izvajanja tajnika liberalne stranke Zanoneja, zaradi česar se lahko sklepa, da se s stališčem zunanjega ministrstva ne strinjajo niti liberalci.

Niso separatisti, vendar...

Podtajnik v notranjem ministrstvu Sanza je v poslanski zbornici odgovoril na vprašanje, ki ga je bil postavil neki misovski poslanec v zvezi z domnevnim separatističnim delovanjem Sardinske akcijske stranke. Podtajnik Sanza je priznal, da obstajajo na Sardiniji določene separatistične težnje, vendar je ugotovil, da je centralni odbor Sardinske akcijske stranke povsem zavrnil nasilje kot sredstvo političnega boja.

Sanza je dejal, da je imel proces zedi-

njenja Italije v prejšnjem stoletju za posledico nekatere separatistične težnje v določenem predelu italijanskega ozemlja. Te težnje, je nadaljeval podtajnik, prihajajo na dan predvsem v razdobju gospodarske in družbene krize. Separatistične težnje, je zaključil podtajnik Sanza, je treba odločno zavrtni, vendar se morajo take težnje učinkovito odpraviti le s primernimi gospodarskimi in družbenimi reformami ter z dejanji vzajemnosti do prebivalstva, ki je gospodarsko in družbeno zapostavljen.

Pri kiparju Francetu Goršetu

Obisku Koroške bi danes nekaj manjkalo, če ne bi obiskali tudi galerije kiparja Franceta Goršeta v Svečah, blizu Bistrice (Feistritz) v Rožu.

Če prihajamo z Ljubelja, krenemo na levo od glavne ceste, ki vodi proti Celovcu, pri vasi Kožentavra t.j. tik preden zapeljemo čez Dravo. Kadar pa prihajamo s Trbiža, zavijemo na desno pri Brncah (Fürnberg) nekoliko pred Beljakom.

Že same Sveče (Suetschach) so prav prijazna vasica, s kmečkim videzom. Hiša kiparja Goršeta se nahaja zraven vaške cerkve. Okrog nje zelena trava. Na trati stoji vrsta manjših stebrov in na njih izklesani kipi koroških zaslužnih ljudi: Prežihov Voranc in Fran Eller, pisatelj in pesnik, pesnica Milka Hartmann in drugi. Celo sv. Modest, čigar kip je narejen po umetnikovi zamisli. Ta lepa trata s kipi okrog nekdanje preproste kmečke hiše in štale je nekaj edinstvenega, ne le na Koroškem. In nekaj stebrov je praznih, čakajo še na kipe. Gotovo bi zaslužila upodobitev tudi sv. Hema Krška, kneginja in ustanoviteljica številnih far, samostanov in velika dobrotnica ljudstva. Umrila je kot redovnica na Krki (Gurk), v samostanu, ki ga je sama ustanovila. Iz tega samostana je nastala Krška t.j. celovška škofija.

Domovanje kiparja je pritlična hiša. V njej je stanovanje ter izba s številnimi slikami, najbolj izvrčnih zamisli. Vse slike izražajo neko poduhovljenost, torej niti ne simbolike. Gorše ni abstrakten, temveč veren upodabljaec dogajanja.

To opazimo tudi v njegovi galeriji, v katero pridemo čez mostič, po katerem so nekoč spravljali seno pod streho, v svišli. Prevladuje v delih svojstven slog, toda pri Cankarju, je umetnik znal stopiti tudi izven svojega sloga. Glava Cankarja je upodobljena tako verno, kakor da bi imel umetnik pred sabo živega pisatelja, ki bi mu poziral. Med najlepše stvaritve spada

tudi Marija z Detetom ali v kakih primerih tudi mati z otrokom. Tema, ki jo sicer vsi upodablja, pa je ni mogoče izčrpati. In tudi Gorše najde v njej vedno nove vidike, vedno novo milino.

Posebno močan izraz kaže glava kmečke žene z ruto. Čudovit obraz, na katerem se odraža dobrot, spada med najlepše in najbolj pomenljive upodobitve.

Ni mogoče opisati po spominu vseh umetniških del. Mogoče bi morali omeniti vsaj še »Pojoče duše«, iz katerih veje nekaj pretresljivega. Umetnik je dobro zadel, človekova duša se na zunaj najbolj izrazito oglašava prav v petju.

Koliko Križevih potov za cerkve je bil že izdelal umetnik Gorše, ga je treba posebej vprašati. Pa koliko kipov za šole, domove. Danes menda ni slovenskega kiparja, ki bi bil tako plodovit. Nedvomno pa je med živječimi slovenskimi kiparji največji.

Pred kakim mesecem smo občudovali na posebni razstavi v Gorici dela, ki jih je v dvajsetih letih izdelal na Primorskem. Že po prvi svetovni vojni je stopil iz svoje ožje domače kranjske dežele v širši slovenski prostor.

Po zadnji vojni se je za nekaj let ustavil na Primorskem, poučeval je na slovenskih šolah v Trstu. Potem pa se je odselil v Ameriko in živel v Clevelandu, kjer je najmočnejše središče ameriških Slovencev. In ob koncu šestdesetih let se je nastanil na Koroškem. Obredel je torej ves slovenski svet, od domovine do zdomstva.

Vesel je vsakega obiska, vedno priazen in prisrčen. Svoje zadnje stvaritve zapušča Koroški, ki bo nedvomno na umetniški ravni pridobila. V letih po drugi vojni bo ime Franceta Goršeta ostalo v slovenski umetnosti prav na vrhu.

In še to je treba zapisati, njegov umetniški vzpon je zrasel iz slovenskega izročila, okolja in duhovnosti. Navdihla ni

POTOVANJE

v Dalmacijo, Hercegovino, Bosno, Zagreb, Dolenjsko z ogledom številnih mest in znamenitosti ter z daljšim obiskom Medjugorja in slovite Kôzare v organizaciji potovalne agencije Avtopromet iz Nove Gorice pod vodstvom usposobljenega vodnika od 13. avgusta zjutraj do 16. avgusta zvečer z vso oskrbo v dobrih hotelih in restavracijah za ceno 218 tisoč lir pri skoraj polnem avtopolmanu (in pri manjšem številu malenkost več), in po dvoposteljni sobah, le pijača in napitnine posebej ter po želji za enoposteljno sobo dodatek 24.000 lir. Odhod iz Stare Gorice ob sedmih zjutraj in pobiranje prijavljenih samo ob glavni cesti Gorica - Devin - Opčine - Bazovica - mejni blok Pesek. Prijave in vplačilo izjemoma sprejema Stanko Žerjal v Stari Gorici, ul. Alviano 16, tel. (0481) 34134 le do 4. avgusta opoldne.

Nedeljsko-prazniška sveta maša v cerkvi domnevnih prikazovanj.

iskal v kakih pariških ali ameriških zgledih, kakor mnogi drugi umetniški iskalci iz malomeščanskega kroga. Umetnik je ustvarjalec, samostojen oblikovalec in ne posnemovalec.

J. Š.

Korak naprej za Južne Tirolce?

V Benetkah se je 27. t.m. zaključilo dvodnevno zasedanje, ki sta se ga udeležila zunanja ministra Italije in Avstrije. Colombo in Pahr sta razpravljala o aktualnih mednarodnih problemih, o odnosih med vzhomom in zahodom ter o stanju odnosov med obema državama. Kar zadeva položaj na Bližnjem vzhodu, sta zunanja ministra ugotovila, kako sta obe državi pripravljeni sodelovati s svojimi vojaškimi enotami v mednarodnem mirovnem zboru, da se omogoči ureditev libanonske krize. Avstrijska vlada pa mora pred tem morebitnim sodelovanjem dobiti soglasje Varnostnega sveta Združenih narodov. Colombo in Pahr sta se pogovarjala tudi o stanju na Južnem Tirolskem, pri čemer je avstrijski zunanji minister zahteval, naj rimska vlada odobri zadnje izvršilne norme, ki izhajajo iz znanega južnotirolskega paketa. Gre predvsem za ustanovitev sekcije avtonomnega upravnega sodišča v Bocnu ter za priznanje enakopravnosti italijanskega in nemškega jezika na sodišču v Južnem Tirolu. Zunanji minister Colombo je v tej zvezi izjavil, da se vsa sporna vprašanja lahko rešijo v letošnji jeseni, potem ko bo predsednik vlade Spadolini sprejel predsednika Južnotirolske ljudske stranke Magnaga.

Colombo in Pahr sta se sporazumela, da bosta obe vladi ustanovili komisiji, ki bosta proučevali možnosti za nadaljnje sodelanje na 5. strani ■

Čudna in povrh še manjšinska...

■ nadaljevanje s 1. strani

vajajo predstavniki Liste in zlasti socialistične stranke. Gre vsekakor za dejanje, ki utegne imeti pomembne posledice v političnem življenju Furlanije - Julijske krajine, saj je deželni tajnik Krščanske demokracije zagrozil s krizo v deželni vladi, če bo njegova stranka diskriminirana v Trstu. Verjetno bo treba počakati še kak dan na odgovor Krščanske demokracije, ki prav gotovo ne bo šla molče mimo tega dogodka.

Kar zadeva Slovensko skupnost, moramo priznati, da je sklep njenega pokrajinskega sveta politično moder, saj zanjo zares ne bi imelo smisla sodelovati v manjšinskih odborih in povrhu s partnerji, ki so povsem nezanesljivi, zlasti kar se tiče tistih problemov, ki so Slovenski skupnosti najbolj pri srcu. Slovenska skupnost bo s položaja opozicije lahko zelo učinkovito nastopala v korist slovenskega prebivalstva in celotnega mesta ter njegove pokrajine, nadzorovala delovanje

obeh uprav, ju vzpodbujala in opozarjala na njune napake. Slovenska skupnost pa se bo hkrati lahko boljše pripravljala na nove volilne preizkušnje, zlasti na nove deželne volitve, ki bodo že čez nekaj mesecev.

Kot smo omenili, bosta v novih odborih sodelovala, kot zagotavljajo socialistični voditelji v Trstu, oba Slovenca, ki sta bila izvoljena na listi socialistične stranke. Glede na stališča, ki sta jih zavzemala zlasti do politike Liste za Trst — in v tej zvezi predvsem do politike, ki jo Lista zagovarja na področju odnosov med Slovenci in Italijani ter med Italijo in sosednjo Jugoslavijo — dvomimo, da sta oziroma da bosta zadovoljna z novimi nalogami, saj sta pristala na tako rešitev le zaradi strankarske discipline. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da se z njuno odločitvijo ne strinja ogromna večina pripadnikov naše narodne skupnosti, ki bo že znala najti priložnost, da bo to nezadovoljstvo tudi zelo jasno pokazala.

Prejeli smo

Seja pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti v Trstu

Na ponedeljkovi seji je pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Trstu razpravljal o poročilu političnega tajnika o pogajanjih za sestavo nove večine na tržaški občini in pokrajini.

Delegacija, ki se je udeleževala zadevnih razgovorov, se je zavzemala za oblikovanje čimširše večine brez medsebojnih izključevanj, to se pravi takšnih odborov, ki bi bili zmožni uresničevati pomembne programske točke za razvoj tržaškega mesta in celotne pokrajine.

Slovenska skupnost je med drugimi programskimi točkami zahtevala zlasti rešitev vprašanja o zaščiti slovenske narodne skupnosti v Italiji ne le z izglasovanjem ustreznega državnega zakona, temveč tudi konkretno in takoj v okviru pristojnosti krajevnih uprav, kakor tudi zahtevo proti nepotrebnemu urbanističnemu zaseganju površin slovenskega etničnega ozemlja.

Toda spričo zadnjih dogodkov so propadle možnosti oblikovanja koalicij širokega obsega, iz katerih ni Slovenske skupnosti izključevala nobene stranke ustavnega loka, in posredno tudi možnost znatnega upoštevanja slovenskih zahtev v programu in jamstva za njihovo uresničitev.

Slovenska skupnost je vzela na znanje

nastali položaj in se na podlagi prejšnjih sklepov in smernic strankinih organov ne vključuje v manjšinska odbora na tržaški občini in pokrajini.

Slovenska javnost se sedaj z upravičeno zaskrbljenostjo sprašuje, kakšne posega v korist Slovencev bo vseboval program nove manjšinske koalicije med Listo za Trst, PSDI, PRI, PLI in PSI, v kateri so tudi izvoljeni Slovenci.

Ob zaključku razprave je pokrajinski svet SSK odobril ravnanje izvršnega odbora in delegacije v zvezi z razgovori in pogajanjimi za oblikovanje širokih in trajnih koalicij za upravljanje tržaške občine in pokrajine.

—o—

TRŽAŠKA KZU OPOZARJA NA NEVARNOST GOZDNE STEKLIN

Tržaška krajevna zdravstvena ustanova (KZU) ponovno opozarja na nevarnost širjenja gozdne stekline. Doslej so na Tržaškem zabeležili 11 primerov okužbe. Šlo je za devet lisic in dve srni. Zadnji primer so ugotovili pri Gročani. Pred dnevi so odposlali na pristojni zavod v Padovi za izvid sumljiva primera dveh lisic. Gre za lisico, ki je v Repnu ugriznila nekega psa, in za lisico, ki so jo odkrili v bližini kamnoloma Faccanoni nad Svetem Ivanom. V Padovo so odposlali tudi divjo mačko, ki so jo našli poginulo.

Razvidno je torej, da je gozdna steklina široko razširjena po vsej pokrajini, zato KZU ponovno vabi lastnike psov, mačk in drugih domačih živali, naj poskrbijo za ponovno cepljenje, ki se odvija v teh dneh, in naj onemogočijo klatenje domačih živali. Za kršilce predpisov so predvideni kazenski pregon kot tudi zelo visoke globe. Opozarjamo še zlasti starše, naj svariijo otroke, naj se ne dotikajo z golimi rokami poginulih živali.

—o—

ZADNJA SEJA DEŽELNEGA SVETA

Deželni svet je imel 27 t.m. zadnjo sejo pred začetkom poletnih počitnic. Na njej so spet odobrili besedilo ukrepa, ki se nanaša na stanovanjsko politiko in ki ga je bila osrednja vlada vrnila z zahtevo po nekaterih popravkih. Ukrep dodeljuje 160 milijard lir za podpiranje ljudskih gradenj. Zanj so glasovali predstavniki večinskih strank, proti so bili komunisti, proletarska demokracija in PDUP, vzdržali pa so se predstavniki Furlanskega gibanja, Liste za Trst in misovske stranke. Poleg tega je deželni svet z večino glasov odobril nova določila o deželnih jamstvih za posojila in predujme, ki jih najemajo gledališke ustanove v Furlaniji-Juljski krajini.

SLOVENSKA SKUPNOST - Sekcija Devin - Nabrežina
prireja na igrišču Š.D. »Sokol« v Nabrežini

»NAŠ PRAZNIK«

Spored:

— Sobota, 31. julija 1982:

ob 18. uri otvoritev z odprtjem kioskov;

ob 19. uri koncert nabrežinske godbe na pihala;

ob 20. uri poje benečanski kantavtor »KEKO«;

ob 20.30 nagovora predstavnika Koroške dijaške zveze in predstavnika mladinske sekcije SSK;

ob 21. uri ples ob zvokih ansambla »ARIES«.

— Nedelja, 1. avgusta 1982:

ob 17. uri odprtje kioskov

ob 19. uri nastop starejše folklorne skupine prosvetnega društva »SAVLJE - KLEČE«, vokalnega kvarteta »ZORA« ter Tria Križmanič s pevko, iz občine Ljubljana - Bežigrad;

ob 20.30 nagovor občinskega odbornika Bojana Brezigarja;

ob 21. uri ples ob zvokih ansambla »GALEBI«;

ob 1. uri zaključek »Našega praznika«.

VABLJENI VSI SLOVENC!

Pričeli so se »Naši prazniki«

V organizaciji sekcije Slovenske skupnosti za zahodni Kras je bil prejšnjo soboto in nedeljo na Proseku »Naš praznik«, prva izmed tradicionalnih prireditev Slovenske skupnosti na Tržaškem. Prireditve se je udeležilo lepo število članov in somišljenikov Slovenske skupnosti kot tudi lepo število pripadnikov slovenske narodne skupnosti na splošno.

Program je redno potekal, čeprav je tu pa tam grozila nevarnost, da ga bo treba zaradi neugodnega vremena prekiniti. O aktualnih političnih vprašanjih sta spregovorila pokrajinski svetovalec in tajnik Slovenske skupnosti za Tržaško prof. Zorko Harej ter domačin Stojan Lisjak.

Kot poročamo na drugem mestu, bo prihodnjo soboto in nedeljo »Naš praznik«

na igrišču ŠD »Sokol« v Nabrežini, ki ga prireja devinsko-nabrežinska sekcija Slovenske skupnosti. Tudi za to prireditev so organizatorji pripravili bogat spored. Prvi dan bodo spregovorili predstavniki mladih, ki so v zadnjem času veliko pripomogli, da se je Slovenska skupnost dobro uveljavila na junijskih pokrajinskih volitvah v Trstu in na občinskih volitvah. V nedeljo pa bo o političnem ter upravnem stanju v nabrežinski občini spregovoril odbornik Bojan Brezigar. V svojem govoru bo predvsem ocenil neposredno sodelovanje Slovenske skupnosti v nabrežinskem občinskem odboru, za kar se je stranka odločila pred nekaj meseci, s čimer je tudi bilo konec dotedanji manjšinski upravi.

Praznik petja in vina v Pevmi

Letošnji »Praznik petja in vina« v Pevmi je bil skrbno pripravljen in tudi program je bil dober, toda škoda, da ga ni bilo mogoče izvesti v celoti. V petek zvečer je še šlo, saj so številni igralci briške prišli na svoj račun in prejeli bogate nagrade (prvonagrajenca sta dobila dva domača pršuta po petnajst kilogramov vsak). Naslednji dan, v soboto, je na prireditveni prostor prišlo precej ljudi od raznih krajev, medtem ko je Zamejski instrumentalni ansambel privabljal goste in prijatelje tega domačega praznika; mladi in požrtvovalni izvajalci ter solistki so igrali približno do polnoči, ko je dež pregnal vse prisotne domov; nekateri pa so še ostali v pokritih prostorih in pokušali

REFORMA VIŠJIH SREDNJIH ŠOL

Poslanska zbornica je pred nekaj dnevi odobrila zakon, ki na novo ureja višje srednje šole v državi. Zakon predvsem odpravlja vse dosedanje liceje ter predvideva ustanovitev enega samega višjega zavoda, ki pa bo imel kar 16 smeri.

Do zdaj prav ničesar ne vemo, ali ta zakon upošteva, da v državi obstajajo tudi srednje šole s slovenskim učnim jezikom; njegovega besedila namreč še nismo videli. Prav bi zatoorej bilo, da bi se predstavniki naše manjšine takoj pozanimali kako bo z našimi slovenskimi srednjimi šolami, ko se bo uveljavila reforma.

Novi zakon še ni veljaven, ker ga mora odobriti senat. Obstaja pa odprto vprašanje prihodnosti našega višjega srednjega šolstva, zato je zanimanje slovenske javnosti povsem upravičeno.

razne specialitete, zlasti pa odlično briško vino. V nedeljo popoldne je bil predviden kulturni program, ki se je tudi ob določeni uri začel; ljudi je bilo kar precej, še posebno takih, ki jim je všeč naša pesem in že vsako leto pridejo radi na ta praznik, kjer nastopajo v glavnem priznani ansambli in skupine (pomislimo na primer, da so v devetih letih, odkar je praznik v Pevmi, na tem odru nastopili že Lojze Slak, Slovenski in Ribniški oktet pa številni drugi priznani zbori in skupine iz bližnje in daljnje okolice, z Vipavskega, iz Brd, s Tržaškega pa tudi domači izvajalci). Letos so se najprej predstavili bratje Pirnat, ki tvorijo istoimenski oktet in zapeli devet pesmi, vmes pa sta nastopila še harmonikar Vital Ahačič in baritonist Tone Kozlevčar, častni občan Ribnice in še veliko drugega. Toda tudi v nedeljo popoldne je dež ponagajal in približno na polovici je bilo treba prekiniti nastop, kar je bilo žal vsem, tako gledalcem kot tudi izvajalcem, ki jih je publika lepo sprejela in toplo nagradila z aplavzi. Praznik se je zaključil v ponedeljek zvečer, ko je za ples igral že omenjeni ansambel in dolgo v noč zabaval številno občinstvo. Organizatorji so se veliko trudili, da bi praznik čim lepše uspel, a škoda, da je dež malce prekril račune — bo pa prihodnje leto bolje ...

—o—

KORAK NAPREJ ZA JUŽNE TIROLCE?

■ nadaljevanje s 3. strani

lovanje med obema državama, zlasti kar zadeva cestne infrastrukture, kot so predor na Brennerju, predor skozi Monte Croce Carnico ter gradnja avtoceste čez gorsko sedlo Ryhm na meji med zgornjo Avstrijo in Štajersko. Za gradnjo te avtoceste, ki bi vodila proti Gradcu in Zagrebu, je Avstrija zahtevala finančni prispevek Evropske gospodarske skupnosti.

Kaj je antropologija

Srbski pisatelj Miodrag Bulatović je nedavno med nekim javnim posvetovanjem o obrambi slovenskega jezika v Cankarjevem domu v Ljubljani vstal in očital Slovencem, da se imajo za arijce. Hotel je reči, da se imajo za pripadnike nekake višje rase nasproti Srbom in drugim ljudem z jugoslovanskega juga. Nekateri slovenski predstavniki so mu tedaj in pozneje v tisku odgovorili, da nikakor ni res, da bi se imeli Slovenci za arijce.

Tako Bulatović kot ti slovenski predstavniki pa so pri tem pokazali veliko nevednost, kar zadeva eno osnovnih ved o človeku, to je glede antropologije. Dokazali so, da ne znajo tistega, kar bi moral znati in verjetno tudi zna vsak osnovnošolec glede človeških ras. Kajti ne samo Slovenci, ampak vsi ljudje bele polti, ki govorijo arijske jezike, so Ariji. Antropološka veda uvršča belopolto prebivalstvo sveta v tri velike skupine: v Arije, Semite in Hamite. Ta razdelitev temelji tako na telesnih značilnostih kot tudi na jezikovni pripadnosti. Arijska rasa se v glavnem krije z evropskim belopoltim prebivalstvom, ki govori jezike, ki pripadajo indo-evropski ali indo-germanski skupini. K Arijem pripadajo torej ne le Slovenci, ampak tudi Srbi in sploh vsi evropski narodi razen Fincev, Estoncev in Madžarov. A rasno so tudi ti narodi zdaj v glavnem Ariji, čeprav govorijo jezike ugro-finske jezikovne skupine, ki je povsem drugačna kot indoevropska, razen v kolikor gre za izposojenke, ki jih ni malo. Tako ima npr. madžarščina veliko izposojenk iz slovenščine, slovaščine in hrvaščine, pa tudi nemščine, finščine pa iz švedščine.

Semiti so Arabci, pa tudi Judje, ki vsi govorijo semitske jezike, Hamiti pa so Tuaregi in nekateri drugi narodi v Severni Afriki, ki govorijo hamitske jezike in imajo določene telesne značilnosti.

Antropologija je znanost o človeških rasah. Ta znanost nima nič skupnega z rasizmom. Različnost človeških ras je ravno taka naravna danost kakor različnost cvetic ali živalskih pasem. Preučevati in priznavati to različnost še zdaleč ni rasizem, kot ni antirasizem nasilno mešanje človeških ras, kot so to vedno počenjali vsi osvojevavci in imperializmi. Z nasilnim mešanjem ras in narodov so hoteli izsiliti asimilacijo šibkejših. Tako so npr. Huni s posiljevanjem in nasilnim mešanjem ras skušali asimilirati in uničiti podjarmljene evropske narode. Enako tudi Turki v srednjem in tudi še v novem veku. Rasno in narodnostno mešanje so pospeševali tudi nekateri evropski imperializmi, npr. italijanski v času fašizma. Slovenci smo bili obsojeni od njega ne samo na jezikovno, ampak tudi na rasno asimilacijo. Dogaja pa se, da taki imperializmi označijo in obsojijo za rasizem prav upiranje asimila-

dalje na 6. strani ■

Nove podražitve na Goriškem

V teh dneh bodo povišali avtobusne vozovnice na mestnih avtobusih kar za 50 odstotkov, vozovnica naj bi po novem stala 300 lir (dosedanja je veljala 200 lir); še večje poviške pa bodo uvedli za mesečne abonente. Pravijo, da je to potrebno, ker so stroški vsak dan večji in je težko kriti izgube, ki jih podjetja imajo z vzdrževanjem vozil, s plačami, vedno višjo ceno goriva in tako dalje. V Gorici skrbi za avtobusne prevoze občinsko podjetje, v pokrajinskem merilu pa avtoprevozno podjetje; ti bi bili praktično »gospodarji« vozil, vsako podjetje ima svoj upravni svet in logično bi bilo, da bi o vsem upravljanju in delovanju podjetja odločali sami; vendar ni tako — zadnje poviške je določila dežela in to je povzročilo precej negotovanja med tukajšnjimi upravitelji avtoprevoznih podjetij.

Poleg novih poviškov, ki se bodo v konzorciju Cafo nanašali tudi na vodo, je v Gorici namen občinske uprave, da bi postavili takso za vhode stanovanj, pri-

vatnih hiš, trgovin in tako dalje. Skratka vsak lastnik vhoda bo moral plačati posebno takso, ki ne bo povsod enaka; najvišja bo v središču mesta (7000 lir letno), manjša v bližnji okolici centra, najmanjša pa v periferiji in okoliških vaseh (verjetno bo tu taksa znašala 3500 lir). Vsekakor ne gre za neko samovoljno dejanje občinske uprave, saj je ta taksa določena po zakonu in bi jo morali uvesti že pred leti, kot je naredila marsikatera občina v Italiji. Seveda, današnji ekonomski in finančni položaj ni rožnat in zato skušajo občine dobiti v svoje blagajne čim več; občani pa bodo gotovo protestirali in se hudovali nad občinsko upravo, ki jim stalno nalaga nova bremena. Včasih se zgodi še huje, da občani plačajo razne takse (kot na primer za odnašanje smeti ali prazne greznicnih jam) in potem nimajo uslug s strani občinske uprave, kljub temu da so pošteno poravnali svoje obveznosti; tudi v goriški občini je bilo že več takih primerov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Knjiga Marije Mislej »Mirijade«

Nedavno je izšla v Gorici knjiga črtic Marije Mislej »Mirijade«. Marija Mislej je že dobro znana naši javnosti po svojih črticah, ki jih je objavljala v raznih revijah, pa tudi v knjigah.

V tej svoji knjigi objavlja nad 40 črtic, med katerimi obsegajo najdaljše komaj malo več kot dve strani. Bolj kot črtice so to razpoloženske slike: v njih izraža avtorica svoja razpoloženja in občutja, pa tudi razmišljanja in vtise. Lahko bi rekli, da predstavljajo te razpoloženske slike njen čustveni dnevnik, bolj o srečanjih same s seboj kakor z drugimi ljudmi. Pa tudi o srečanjih z reči in pokrajino, s katerimi, kot se zdi, laže vodi dialog kakor z ljudmi.

V njenih čustvenih slikah ni veliko fantazije in to ji onemogoča, da bi zajela v svojem pisanju bolj na široko. Skuša pa iti na globoko in v osebno izpoved. Tako piše v uvodni črtici »Svetle niti«: »Vse, kar pišem, je resnica. Bralec se smeje ob takih vrsticah, ker ne doume njihovega jedra. Tudi v gostilni človek poskuša pecivo in sploh ne ve, zakaj je tako okusno. Rada se izpovem. Ljudje prezrejo moje razmišljanje. Sledi neokusna debata, nedojemljiva in nelogična kritika, da te zaboli. Ustaviš se, nasloniš glavo na zid, odložiš pero in nato zaprepaščen zbežiš na ulico, da slepo butneš v prvega pešca. Hitiš in tečeš po asfaltu, opotekaš se in čudna melodija, kakor da prihaja iz onstranstva, te ustavi in umiri. Dalje moraš! Ne smeš priznati poraza! Tudi Kristus je padel in vstal. Tedaj se zaprem v sobo in znova pričnem snovati niti. V začetku gre kakor pri pletenju. Roka me boli. Treba je vztrajati in začeti druge niti. Moraš v trgovino, moraš likati, moraš prati in mimogrede pregledam Našo luč in se zamislim, da smo zamejci res kot lastovke v Župančičevi Dumi. Z delom nadaljujem po večerji, čeprav ni več ognja v peči. Ogenj mi gori v duši. Z njim bi rada ogrela veliko ljudi, da bi spregledali, kaj je resnično razmišljanje in kaj navadna laž. Vem, da so prešli časi Here in Leandra, toda kljub temu bi morali biti neoporečni za lepoto in soglasje...«.

Najboljše so tiste črtice, v katerih se Marija Mislej oklepa resničnosti, kot npr. v črticah »Za-

plula je barčica moja«, v kateri prikazuje svojo povezanost z otroki v šoli, ali v črtici »Moje mesto«, v kateri opisuje svoje misli na sprehodu po mestu, po tržaških trgih in ulicah, ali »Kontovel«, v kateri obuja podobo te vasi v svojem spominu. Nekatere črtice so čisto razmišljajočega značaja, kot npr. »Vsakdanji kruh« ali »Veliki berači«. Nekatere se zdijo priložnostne, poročene ob slučajnih srečanjih in doživetjih, kot na primer »Praznično jutro«. Mislejevi je svet poln simbolov, povodov za razmišljanje, toda njeno razmišljanje je usmerjeno v melanholijo, ki je morda poročena iz osamljenosti ali celo želje po samoti. Vendar pa jo hkrati vleče med ljudi. Njena čustva nihajo med tem dvomim. Bralcu vzbujajo vtis, da si marsikaj preveč žene k srcu in da bi bilo tudi za njeno pisanje verjetno bolje, če bi se manj vdajala pesimističnemu razmišljanju in občutkom ter se bolj približala konkretnemu življenju in resničnosti, sedanjemu času, ter se odmaknila od bolečih spominov. Nedvomno gojenje take sentimentalnosti, obrnjene v pretek-

lost, hromi njeno ustvarjalno moč in življenjsko veselje, iz katerega pa edino lahko zajema za pisanje močnih del.

Kajti priznati je treba, da ima Marija Mislej lep talent in tudi izredno veselje do pisanja. Razodeva tudi napredek, tako v kulturi pisanja kot v jeziku, ki je kljub nekaterim šibkostim sorazmerno bogat in izrazit. Mogoče bi bil že čas, da se loti avtorica kakega širšega, zahtevnejšega teksta, ki bi več zahteval od njenih sposobnosti, več tistega, kar je očitno že sposobna dati, a bi jo hkrati odvrnil od svetoboljša in nekakega strahu pred resničnim življenjem, ki ju zdaj čutimo v njenih črticah. Lahko bi nam napisala kako povest.

P. J.

—O—

NENADNA SMRT PODTAJNIKA COMPAGNE

V Neaplju so 26. t.m. pokopali podtajnika v predsedstvu vlade, poslanca Compagno, ki je umrl dva dni prej na otoku Capri, zadet od srčne kapi. Compagna je bil star 61 let in se je rodil v bogati neapeljski družini. Tik pred koncem svetovne vojne se je vključil v mladinsko gibanje liberalne stranke in se opredelil za protifašizem. Od liberalne stranke pa se je oddaljil leta 1955, nato pa se je na prigovarjanje znanega republikanskega voditelja La Malfe priključil republikanski stranki.

Kaj berejo v Italiji?

Priloga dnevnika »La Stampa«, »Tutto libri«, navaja vsak teden, katere knjige so se v zadnjem tednu najbolj prodajale. Ta statistika je zelo zanimiva, ker nam kaže okus italijanskih bralcev, pa tudi, kateri svetovni in italijanski pisatelji so danes najbolj priljubljeni in brani.

Na prvem mestu najdemo, kar zadeva italijanske pisatelje, roman Prima Levija »Se non ora, quando?« (»Če ne zdaj, kdaj?«). Ta roman je izšel pred nedavnim pri založbi Einaudi in pisatelj pripoveduje v njem dogodivščine skupine Judov, moških in žensk, ki se nekje na Poljskem uprejo nacističnemu nasilju in se ne dajo odpeljati v lagerje smrti, ampak se združijo v četo ter odidejo v gozdove. Potem se tedne in tedne, mesece in mesece ter skozi letne čase prebijajo s tisto malo orožja, ki ga imajo, iz obroča nem-

ških vojsk in policije ter prodirajo vedno globlje v osrčje srednje Evrope. Doživljajo tragične pa tudi lepe dogodivščine, najlepše pa je to, da doživljajo vse kot svobodni ljudje. Ob koncu vojne se znajdejo — sicer ne več vsi, ker nekateri so padli — v Milanu, kjer zadihajo s polnimi prsi svobodo. Roman je zelo lep, pa tudi skrajno napet, tako da ni nič čudnega, da je že več tednov največji italijanski bestseller, prevajajo pa ga baje tudi že v tuje jezike. Upati smemo, da bo kmalu dostopen v prevodu tudi bralcem v Sloveniji.

Na drugem mestu seznama italijanskih bestsellerjev je Chiarov roman »Viva Migliavacca!«, na tretjem mestu pa Salvalaggiov roman »Rdeči salon«. Na enajstem mestu je novi Moraviev roman »1934«, ki pripoveduje zgodbo iz omenjenega leta ter obuja vzdušje fašizma in nacionalsocializma, ki je prišel leto prej na oblast v Nemčiji. V bistvu gre za ljubezensko zgodbo med mladim italijanskim antifašistom in mlado nemško nacistko, vse skupaj pa je prežeto tudi s fantastiko.

Da v Italiji nimajo uspeha samo novi romani, ampak tudi starejša dela, dokazuje dejstvo, da najdemo med najbolj kupovanimi in branimi knjigami tudi Svevov roman »Zenova vest«, Vergove »Novele« in roman »I Malavoglia«, torej »Malavoglije«, Silonejev roman »Fontamara«, s katerim je ta pisatelj zaslovel v predvojnem času, v času svojega begunstva v Švici, in Svevov roman »Senilnost«. Na koncu tega seznama bestsellerjev je Campanilejev roman »La ragazza di Trieste« (»Tržaško dekle«), ki pa se samo slučajno dogaja v Trstu. To je ljubezenska zgodba o neuravnovešenem dekletu, ki napravi končno samomor.

Na prvem mestu najbolj prodajanih knjig tujih avtorjev pa je Marquezov roman »Kronika neke najavljene smrti«. Tudi avtorji drugih bestsellerjev pripadajo skoro vsi ameriški, južnoameriški in britanski literaturi.

Kaj je antropologija

● nadaljevanje s 5. strani

ciji. Tako je znano, da italijanski šoviniisti pogosto obtožujejo Južne Tirolce, da so rasisti, ker se upirajo jezikovnemu in narodnostnemu mešanju na Južnem Tirolskem, kar bi bilo usodno za nemško manjšino v Italiji. Podobni očitki letijo na Slovence v Italiji in zdaj tudi na Slovence v Sloveniji.

Rasist ni tisti, ki se brani asimilacije, ampak tisti, ki jo vsiljuje in skuša s tem zabrisati in uničiti narodne manjšine in manjše narode.

S pomočjo antropologije je mogoče odkrivati in slediti selitve narodov in plemen v Evropi, pa tudi drugod na svetu tudi v časih, iz katerih ni nikakih pisanih, pa tudi ne arheoloških virov. Če danes npr. najdemo rasno sorodna ljudstva v južnovzhodni Aziji in na Madagaskarju

ali celo na afriški celini, nam je to dokaz, da so se južnoazijska plemena že v davni dobi po morju selila proti južni Afriki. Antropologija nas tudi uči, da so prišli ameriški Indijanci iz vzhodne Azije in da pripadajo mongolski rasi, ki je spremenila nekatere svoje značilnosti (npr. obliko nosu) šele v ameriškem okolju. Tudi v Evropi nam antropološka veda pomaga kot pomožna zgodovinska veda do bolj realističnega pojmovanja evropske zgodovine. Uči nas, da v Evropi ni rasno enotnih narodov, da smo torej, kar zadeva rasne značilnosti, vsi »mešanci« iz »čistih«, t.j. najbolj značilnih rasnih tipov.

Očitki, da je antropološko raziskovanje rasizem, so prav tako nesmisel, kakor če bi kdo trdil, da sta zgodovinsko raziskovanje in učenje zgodovine rasizem ali nacionalizem.

Sodobno kmetijstvo

Varstvena opravila v avgustu

Zdaj polagoma pojenjemo s škropljenjem. Škropimo le še jablane in hruške, vinsko trto in izjemoma črni ribez. Vinsko trto moramo škropiti, mogoče pa je škropljenje jablan in hrušk brez večje škode opustiti, če smo v juliju opravili priporočena škropljenja.

Ameriškega kaparja in jablanovega zavirača zatiramo z 0,25% diazinonom 20 (¼ l na 100 l vode), škrlup pa kot običajno preprečujemo z 0,25 ortocidom (¼ kg na 100 l vode) ali z 0,2% ortofaltanom (20 dkg na 100 l vode). Pri zgodnjih sortah jablan moramo upoštevati čas zorenja in zadnjič škropiti tri tedne pred zrelostjo. Povsod, kjer so se pojavili listni zavrtaki, ki resno ogrožajo drevje, moramo dodati ustrezno sredstvo, in sicer ultracid ali pa nogos, dedevap ali gusation (2 dcl na 100 l).

Kjer se pojavlja na črnem ribezu pepelasta plesen, je priporočljivo še škropiti z 0,1% karatanom ali benomylom (žlico in pol na 10 l vode) ali z 0,3% cosanom (3 dkg na 10 l vode).

Rozge obranih malih moramo obrezati in sežgati. S tem pomagamo zatirati nevarno listno sušico malin, ki lahko naredi obilo škode le, da je ne spoznamo in nimamo, da je maline prizadela pozeba.

Na začetku avgusta je v vinogradih, ki jih ne napada grozdna gniloba, čas za zadnje škropljenje proti peronospori in pepelasti plesni in za to škropljenje pripravimo bakrene pripravke.

Ljubitelji imajo marsikje zasajene brajce na špalirje s samorodno trto, ki je včasih ni bilo treba škropiti, pa vendar tudi to v zadnjih letih napada peronospora, čeprav ne tako močno kot žlahtno trto in je priporočljivo, posebno v vlažnem vremenu, škropljenje vsakovrstnih trt, kjerkoli so posajene.

V zadnjih letih se čedalje bolj pojavlja grozdna gniloba, ki jo povzroča siva plesen. Posebno v dobro gnojenih in moderno obdelanih vinogradih povzroča veliko škodo, zato za zatiranje dodajmo zgoraj omenjenim sredstvom še pripravek mycodifol v 0,2% jakosti (dcl na 100 l škropiva).

Kjer hočemo grozdje kolikor mogoče zavarovati pred gnilobo, moramo za omenjenim zadnjim škropljenjem proti peronospori škropiti še dvakrat. V presledkih 12 dni uporabimo omenjena sredstva.

V zelenjadnem vrtu imamo v avgustu opraviti v glavnem z istimi škodljivci in boleznimi kot julija. Listne uši in tripse

uničujemo s škropljenjem z 0,2% diazinonom 20. Rastline smemo zadnjič škropiti 10 dni pred uživanjem. Če imamo na voljo še tri tedne, lahko zalivamo z 0,1% metasyxtomom, pri katerem je učinek odličen, delo pa zelo olajšano. Pri škropljenju z 0,2% etiolom je doba čakanja le sedem dni.

Paradižnik je podvržen zlasti krompirjevi plesni. Zato ga je nujno škropiti v 14 dnevni presledkih, pred večjim deževjem ali po njem z bakrenimi pripravki.

V avgustu se pojavi listna pegavost tudi na zeleni in nekoliko manj na petršlju. Zatrema jo, če škropimo dvakrat v presledku 10 dni z enim pravkar omenjenim pripravkom. Proti strunam in gosencam zalivamo ogrožene grede z 0,2% sevinom ali elokronom, tako da uporabimo vsaj 4 do šest litrov brozge na kvadratni meter.

Pri vrtnicah nadaljujemo s škropljenjem kot v juliju približno vsakih deset dni z mešanico ortocida, cosana in 0,1% metasyxtomom proti črni listni pegavosti, pepelasti plesni in sesajočim žuželkam.

Gomoljne begonije škropimo proti pepelasti plesni z 0,1% karatanom ali 0,3% cosanom, pri tem pa je škropljenje učinkovitejše kakor prašenje s puhalko. Gladiole tudi avgusta škropimo z 0,25% ortocidom in 0,1% ultracidom ali 0,2% etiolom proti glivičnim boleznim in pripsu.

dalje na 8. strani ■

Obisk v Medjugorju

0000 3 00000000000000 STANKO ŽERJAL 0000

Izza hriba se je na desni strani križa (gledano z mojega stališča in gledišča) dvignila bela, bela svetloba v obliki podolgovate meglice ali podolgovatega in počeznega zastora v dolžini nekako dvakratne križeve višine in visoka nekako do polovice križa. Pa je spet zginila in je bil spet prost pogled na nebo čez rob grebena. Neka oseba blizu mene je rekla: »To so napovedi, da bo prišla Gôspa ...« Še enkrat ali dvakrat se je pojav ponovil — rahlo, nežno, ne kakor blisk, celo v umirjenem tempu. Še nisem dajal temu važnosti. Pozoren sem bil le, ali bo križ žarel v barvah, ali bo vsaj podstavek belo osvetljen. Med tem mojim napačnim pričakovanjem se je na levi strani križa (vedno gledano z mojega stališča) iznenada pojavila svetlobela silhueta ali če hočete: neka bela, bela svetloba v točno določeni obliki, kot ploska podoba, njen okvir pa se mi je vseskozi zdel vzbočen in je bil svetlosiv, kakor da je narejen iz snovi goste megle in prejema osvetljenost od svetlobe, boljšečee podobe — silhuete in kakor da je v notranjem obodu točno urezan po potrebi podobe in se njegov zunanji obod neizrazito zgublja v svinčenostine ozadje svinčenostinega neba. Svetloba v tem okviru ni bila taka kot sončna, ampak odločno bolj bela, pa ne taka kot iz neonskih žarnic, ki dražijo v oči. Ta bela svetloba je bila tudi boljšečea, pa ne kot sonce, ki je premočno za naše oči, ampak dovolj znosna, morda malce nemirna ter očem prijetna.

Silhueta je segala skoraj do križevega kraka, od spodaj pa je pri vznožju križa bila ožja in se zopet širila tako, da je pokrivala dve tretjini križevega podstavka ter delček obzorja na svoji desni še izven podstavka. Od spodaj ni bilo videti nikakršnega okvira, ampak le upadanje svetlobnosti. Ugibal sem, kaj bi to bilo in kaj pomeni. Ali sem pogodil? To je oblika srca. Ne takega kot ga navadno rišemo, ampak kot naslikana srčka. Motil pa me je nekak izrastek na vrhu. To bi utegnil biti plamen, ki iz srca gori, čeprav je vse belo. Torej bi bilo Srce Jezusovo. Lahko pa tudi Srce Marijino, ki iz njega raste roža, čeprav je vse belo. Kaj pa prav tako svetlobni podstavek silhuete (ne križev podstavek, ampak siluetin)? Da bi srce na njem stalo?

Ne vem. Še danes po povratku in novnem premisleku si upam trditi, da je bil moj prvi vtis o podobi srca pravilen. Tudi še danes trdim, da silhueta ni ostala negibna, ampak sem zaznaval rahlo gibanje okvira in preoblikovanje podobe. Na kraju samem pa sem glasno rekel: »To pa je Brezmadežno Srce Marijino — ali pa Jezusovo.« Bližnja oseba mi je odgovorila: »Ne, to je podoba Matere Božje s čudodelne svetinje ...«

»Saj res,« sem vzkliknil. »Toda res je tudi, da se je malce preoblikovala ta podoba in je prej bila bolj podobna obliki srca.«

Tudi druge, od mene bolj oddaljene osebe so rahlo komentirale pojav, a ne

vem, kaj in kako, ker nisem vprašal. Predlagal sem rajši, naj molimo. Pokleknil smo in molili. Udrle so se mi solze. Še nekaj! Ko se je pojavila bela, bela svetloba ... belo svetla silhueta, je ostal križ naraven le nekaj sekund, nato se je močno stanjšal (ne zmanjšal), postal prosojen, kakor da je le načrtkan ali napikčan na ozadje svinčenostinega neba, in ta nekako rahlo skicirani križ je imel sivo ali pepelnato barvo, in to bolj lepo in bolj plemenito, kakor jo ima v resnici v svojem začrnelcem cementu.

Čez par minut sem zaznal spet neko gibanje in krčenje silhuetinega okvira in križ se nam je pokazal spet v naravni masivnosti in v svoji naravni sivotemno zamazani barvi. Za minuto ali še manj se je namesto prejšnje silhuete izoblikovala — brez prestanka svetlobe — okrogla obla ali vsaj okrogla svetlobna podoba in se nato hitreje skrčila v manjšo oblo ali manjši krog, vedno med križevim krakom in njegovim podstavkom.

To se je kazalo bliže tlom kot gornjemu kraku, in tudi to je bilo vidno kot ploska podoba. Okvir je bil tudi pri tem vzbočen in prejšnja belina ali manj bleščeča svetloba od spodaj ali svetlobni podstavek prejšnje svetlobe je zginil in ves križ je spet dobil isto prosojino in stanjšano obliko in barvo kot v prikazanju srca in Brezmadežne (ali samo Brezmadežne, če je bil moj vtis o srcu napačen). Vzkliknil sem: »To pa je podoba svete Hostije!« Navzoči so mi pritrdili. V ostalem smo molčali in deloma glasno in deloma tiho vsak zase molili. Več minut je stala na gori ta druga silhueta. Potem pa se je začela počasi zmanjševati in križ se je vrnil v svojo resnično masivnost in v svojo nedoločeno surovo barvo in od sil-

Latinska Amerika se povezuje

Latinska Amerika se povezuje v solidarnosti do gospodarskih težav, ki jih ima Argentina po falklandski vojni in po sankcijah, ki so jih bile tedaj sprejele Združene države in Evropska gospodarska skupnost. V Buenos Airesu so se zbrali predstavniki 18 latinskoameriških držav, in sicer na pobudo organizacije SELA — Ekonomskega sistema Latinske Amerike. Glavni cilj te akcije je usklajevanje pobud, ki naj pomagajo argentinskemu gospodarstvu spet na noge.

Pobuda pa ima mimo tega gospodarskega aspekta tudi jasno politično ozadje. Organizacija SELA je že dala razumeti, da si bo zapomnila izkustva, ki lahko doleti ka-

ko latinskoameriško državo v primeru tuje bojkota. Porajajo se tako obrisi tesnejšega sodelovanja na južnoameriški celini, pri čemer je čutiti tudi zamero in zadržanost do tujih sil in zunanjega sveta.

—o—

PREPOVED OBISKA V ZAPORU

Socialdemokratska poslanca Reggiani in Beluscio nista obiskala vojaškega zapora v kraju Peschiera, kjer bi se morala srečati s policijskimi agenti, ki so v zaporu, češ da so mučili rdečega brigatista Di Lenarda, enega izmed stražnikov ugrabljenega ameriškega generala Doziera. Padovanski preiskovalni sodnik Fabbiani omenjenima poslancema ni izdal dovoljenja za obisk ječe in za srečanje s priprtimi policijskimi agenti.

Poslanca sta prišla v Peschiero po nalogu strankinega tajnika Longa in bi morala priprtim policijskim agentom posredovati solidarnost celotne stranke in vseh njenih volilcev. Socialdemokratska poslanca sta pojasnila, da s svojim obiskom nista hotela grajati ravnanja sodnih oblasti, temveč da sta hotela le dokazati, kako socialdemokratska stranka ceni delo varnostnih sil in priprtim policijskim agentom izraziti hvaležnost za vse, kar so naredili v korist celotne države.

VARSTVENA OPRAVILA V AVGUSTU

■ nadaljevanje s 7. strani

Na ogrelih okenskih policah in v toplih prostorih se rada pojavlja na raznih rastlinah, na primer na fuksijah, pelargonijah itd. bela mušica ali rastlinjakova ščitasta uš, ki jo zatremo s škropljenjem z 0,1% ultracidom (poldrugo jedilno žlico na 10 l vode) ali z 0,2% etiolom, vendar je treba škropljenje večkrat ponoviti.

Z. T.

huete je ostala le še drobna lučka, dokler ni tudi ta ugasnila in nebo se je spet dotikalo vsega gorskega grebena brez prekinitev kakor poprej.

Jaz pa sem moral odhiteti na pot povratka.

V domovini me vprašujejo, ali jugoslovanske oblasti kaj ovirajo romanje v Medjugorje, ali ovirajo prikazovanja, ali zapirajo tiste otroke, ki so protagonisti medjugorskih dogodkov, in tako naprej. Odgovarjam.

Otroke sem videl v prostem gibanju — od malega Jakoba do najstarejše protagonistke, ki ji je Vidka ime. Ko sem iskal miličnike, da bi jim naznanil tatvino, jih ni bilo nikjer in njihov službeni avto je bil prazen v senci. Zato sem moral v Čitluk na komando. Ko sem se po nekaj urah vrnil v Medjugorje, sem videl dve službeni policijski vozili pri podrtinah stare cerkve, ljudje pa so mi rekli, da je kakih osem miličnikov, ki polegavajo v bližnji senci (sto metrov daleč od cerkve) in pijejo — kavo. Eden je popravil, da ne ve, če kavo ali kaj drugega. Kadar je večji naval romarjev z vozili, se pojavi na cestah okrog Medjugorja prometna policija in po potrebi še pomožni miličniki zraven, da urejajo avtomobilski promet, in res tu in tam tudi ustavijo kak avtopulman, limuzino, taksista. Pregled vozniških dokumentov in prtljažnika je le bežen, kratek, vljuden. Tudi mojega taksista so za hip ustavili, izmenjali z njim dve besedi, ki ju nisem razumel, zame in za moje torbe pa se niti zmenili niso. Skoraj do praga cerkve je privozila vrsta enakih, elegantnih avtopulmanov z varaždinsko evidenčno tablico. Začudil sem se tako daljnim romarjem. Rekli pa so, da je varaždinskih avtopulmanov kar devet in da so miličniki to dolgo kolono tudi

malce ustavili in enemu avtopulmanu odvzeli evidenčno tablico, ker so dognali, da vozilo sploh ni registrirano. Meni je ušel smeh.

Če vozilo ni bilo registrirano (očitno zato, da se izogne taksam, zavarovalnim stroškom, davkom i.p.), tedaj to pomeni, da hoče socialistično podjetje slepariti državo. Če bi v Italiji policija zasačila na cesti javno, ne privatno, prevozno sredstvo, kakršno je avtopulman, brez registracije in torej brez plačane prometne takse in brez zavarovalne police, bi šel njegov šofer naravnost v zapor in za njim še gospodar. Hrvaški romarji si niso delali skrbi zase. Šofer bo imel sitnosti, še več pa kak direktor prevoznega, čeprav socialističnega podjetja.

Bolj neprijetno je bilo z nekim ljubljanskim avtopulmanom, kot sem nehoti slišal. Pri voditelju ali voditeljici romarske skupine so našli dva kilograma kave. Tudi jaz sem taksistu, ki me je vozil, pogodrnjal, da bi v kulturni državi ne smeli delati takih pikolovščin. Potem pa sem zvedel, da je v Jugoslaviji med prebivci zaradi trenutnega pomanjkanja velik lov na kavo in pri policiji seveda velik lov na tihotapce s kavo. Že na poti sem dobil potrdilo tega, kar je pisal tržaški dnevnik »Il Piccolo« o tihotapljenju kave v raznih prekatih železniških vagonov. Zdaj sem razumel, da oblasti preganjajo tihotapljenje ne le na meji, ampak tudi v notranjosti. Policija nekje v Hercegovini pač ni mogla vedeti, da je voditeljica romarske skupine nabrala nekaj kave od dobrih ljudi po Ljubljani — kot so mi pravile neke njene romarice — s plemenitim namenom, da jo nese nekaterim medjugorskim družinam v povračilo za neko prejšnjo ali sedanjo gostoljubnost ob romanju. Upam, da je lastnici kave uspe-

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

lo prepričati policijo o svoji nedolžnosti. Medjugorje ni daleč od morja in je torej še v obmejnem pasu in na morskih obalah je povsod razvito tihotapljenje, morda še bolj kot na kopnih mejah. Tudi ne morem pritrditi tujemu diplomatskemu uradniku, ki mi je prišepnil, da je prometna policija zavirala vračanja vozil iz Medjugorja. Bila je tolikšna gneča na skromni poljski cesti in na glavni cesti, da sem se čudil, da se je Medjugorje v dveh urah spraznilo, saj so začeli romarji odhajati šele malo pred deveto uro zvečer in pred enajsto uro sem bil jaz v avtu z lahkoto že v Čitluku.

O kakih ovirah nisem slišal ničesar. Menim, da komunistov ne bomo spreobrnil s krivičnimi polemikami in s podtikanjem slabih namenov — političnih ali protiverskih — tam, kjer organi javne varnosti opravljajo samo normalno upravno službo, kakor na primer, če prometna policija malce pokontrolira vozila in voznike bodisi zaradi velikega navala množic bodisi zaradi tihotapljenja. Okrog Neaplja je večja kontrola vozil in potnikov v njih zaradi tihotapljenja cigaret, po vsej Italiji pa zaradi mamil, kriminalnosti in terorizma.

Hotel bi pa upati, da bo novoizvoljeni predsednik ZKJ Mitja Ribičič na tem odgovornem mestu znal uresničevati pravičnost do vernikov in verujočih na vseh področjih tako, kot sem videl to že uresničeno v Medjugorju. Mož je sin znane narodnjaka in krščansko mislečega naučitelja nekdanje Cirilmetodove šole v Trstu. Po ljubljanski televiziji sem ga več kot enkrat slišal in videl priporočati ZK odprtost, pravičnost, zaupanje do tistih, ki imajo — kot on pravi — »verske predsodke«.

(Konec))